

401/11970

וישורם
הטכנית
הטכנית

הירחון הישראלית לטלגרף

בולי שחמט

ISRAELI PHILATELIC MONTHLY

9-12
1976

* מערביינימ בחליפין *

חוֹדָעָה

למעוניינים לפרסום מודעות חליפיין :
מחירה של מודעתה חליפיין במדור זה
הינו — 10 ל"י, אותן יש לצרף
לביקשת הפרסום.

עקב תקלת טכנית
לא הדפסנו הפעם
כתובות מהו"ל

מעוניין בברלי מערב אירופה.
יצחק ברזיל,
קב' סעד, ד.ג. הנגב

מעוניין לקנות בולי ישראל ואו"ם.

bolei hodes, bnei al-ulel
מעוניין בחומר ממערב אירופה
וישראל.

רח' בן-יהודה 32

ת.ד. 603 תל-אביב

רצונך להחליף ולהתכתב עם יותר

מ-20 ארצות בעולם ?
כתוב ל : מועדון „אלית”

ת.ד. 512, אילת, כרמלי.

הירחון הישראלי לבולאות

Israeli Philatelic Monthly • Fédération des Sociétés Philatéliques Israéliennes

בטאון התאחדות אגודות הבולאים בישראל

Editor: ARIE LYNN — Redaction:
ITZHAK BARAK, 6 Hamavo str., Givataim

העורך: אריה לין — המערכט:
 יצחק ברק, המבואה, 6, גבעתיים

SEPT.-DEC. 1976 9-12 (124)

כסלו—טבת תשל"ו (124) 12-9

התוכן

4—8	חדשות הבולאות בישראל
9	אגרות אויר חדשות
9	בול הנח"ל
10	ספרום של בולים נדירים (2)
11	„איטליה 76“
12	טעויות בולאות
13—14	הנקודה היהודית באורוגוואי
15	חותמת דואר „יוזדיקה“ באורוגוואי
16—18	הזכרה בולאית (6)
19	באגודות

בהתאחדות

ביום ג', 23.11.76, התקיימה בתל-אביב ישיבת הוועד הפועל של התאחדות אגודות הבולאים בישראל.

על סדר היום עמדו מספר נושאים:

א. **קונגרס פ"פ 1976**
החבר מרכז מרטין יציג את התאחדות בתוקנרגס הנ"ל. בין שאר הנושאים דן הקונגרס בתערוכות בינלאומיות בחסות הפ"פ. נציגנו ביקש לקבל את חסות הפ"פ לעורוכה בינלאומית בישראל, בשנת 1983, במלאת 35 שנה למדינת ישראל.

ב. **תערוכת „איטליה 76“**
היו"ר ויגודצקי, ששימש כשופט משפט, מסר דוח על התערוכה הנ"ל. (ראה בחוברת זו).

ג. **תערוכה לאומית**
הוחלט עקרונית לקיים תערוכה לאומית מית בירושלים בשנת 1978, במלאת 30 למדינת ישראל.

ד. **האסיפה הכלכלית השנתית**
האסיפה הכלכלית השנתית של התאחדות אגודות הבולאים בישראל התקיימה ביום ג' 17.1.77 בתל-אביב.

התאחדות אגודות הבולאים בישראל
ת.ד. 2896 תל-אביב

Fédération des Sociétés Philatéliques
Israéliennes
P.O.B. 2896 TEL AVIV, ISRAEL

בולים חדשים

גות, קטיעי רחובות ודומיהם, וממצא חפץ צים הכלול כל יוסטום, מטבעות, תכשיטים ודומיהם. עיקר התגליות בחפירות בירושלים שיקן לתהום הארכיטקטוני אך גם ממצא החפצים הינו רב יותר ובהם

רבים היכולים לפחות כל מזיאון. בסידרת בולים או נבחנה הדרך להציג הנושא ע"י ממצאים מתחום הארכיטקטורה ותפקידו של אביגדור גליק. פסוי בפוטוליטו.

בולי חלוצים
בולי החלוצים הופיעו בחודש דצמבר, וצויירו ע"י צ. נרקיס, ת"א, והודפסו בדפוס שקע.

בולי שחמט
בחודש אוקטובר התקיימה בחיפה או-

לימפיאדת השחמט ה-22 לגברים וה-7 לנשים. לכבוד המאורע הופיעו 2 בולים בער-

כים 1.30, 1.60 ל"י. הבולים צוירו ע"י ד. ברידב וא. וייסהוף, ת"א, ומציגים כל-

שחמט מסוגננים.

בולי ארכיאולוגיה

בחודשים אוקטובר ודצמבר הופיעו סידרת בולי ארכיאולוגיה בירושלים. ה-

סידרה כוללת 5 בולים, הכוללים ממצאים מתחום הארכיטקטורה מתקרר פות' שונות.

בבולים מופיעים הפריטים הארכיטק-

טוניים כפי שהם נחשפו בחפירות, ועפ"י

צילומיו של אביגדור גליק.

פסוי בפוטוליטו.

ארכיאולוגיה בירושלים

מאת: מאיר בן-דוד
החל משנת 1968 נערכות בירושלים ה-

עתיקה חפירות ארכיאולוגיות בהיקף בל-

תי שגרתי. חפירות אלו נערכות ללא הר

פוגה ומשתתפים בהן הרבה מתנדבים מ-

כל ארצות העולם. כתוצאה מחפירות אלו

קיבלו מחקרה של ירושלים דחיפה גדולה

לה. הידע שנרכש במלואה משמונה שנים

רצופות של חפירות עלולה היوم על הידע

שנרכש במשך מאות השנים האחרונות ב-

מחקר תולדותיה של ירושלים. תולדותיה

של ירושלים זכו בעקבות חפירות אלו ל-

אפשרות של האלה מכיוונים חדשים וב-

מרקמים מסוימים אף לכטיבה ושיחזור

של פרקים חדשים בקורות העיר, בתקו-

נות השונות.

אין ספק שהSIDRA בת חמישה בולים

אינה מאפשרת אומנם לתאר את כל ה-

ידע שנרכש והוא אך יכולת לרמז על

מספר מן התגליות. הארכיאולוגיה מעלה

כת יהודה במאה השמינית.

על מעטפת היום הראשון שוחרר מטה-

אר חומות העיר לפיה התגלית החדשיה.

קשת רובינסון

עוד לפני מעלה ממאה ושלושים שנה גילה החוקר האמריקאי הנודע אדוארד רובינסון את שרידייה של הקשת הגדולה. עד לחפירות האחרונות היה מקובל שקשת זו הינה אחת משבע קשתות גוזלות שיצרו גשר בין העיר העלונה לבין הר ה-

בית, בתקופת הבית השני. לימוד נושא

הקשת והחפירות בסביבתה העלו ש-

קשת מהוות חוליה אחרונה במערכת ע-

ליה מהרחוב הראשי של מרגלות הר הבית

בולי ארכיאולוגיה

ארציאולוגיה — המשך

פה הן ציבורית והן פרטית והשכונה ש-
למרגלות הר הבית מלמדת על הרמה ה-
גובהה הן בתיכונן והן בפיתוח של שכו-
נות המגורים באותו הזמן.
בבול זה מופיע דגם מבנה מגורים מן
השכונה כפי שהוא נחשף בחפירות. על
שובל הבול אrou של מנורת ברונזה שנמ-
צא באוטו בנין.
במעטפת היום הראשון שהזור של
מבנה הוילה מן התקופה הביזנטית.

פינת חדר בארמון מתקופת החליפים האומאים

אחד התגלויות הארכיאולוגיות המרתק-
קות וחשיבותןמצויה בחשיפתם של מס-
פר בנייני מלכות ובהם ארמון, שנבנו ל-
מרגולות הר הבית בראשית ימי האיסלאם
(ראשי המאה ה-8 לס"ה). המוסלמים
קדשו את ירושלים ובנו בה את מיסג'ד
אל-אקצא ומבנה כיפת הסלע. הדבר קרה
בסוף המאה ה-7 לס"ה ובראשית המאה
השמינית, ימי שלטון השושלת האומאית,
שמרכזיה היה בירושלים.

מעט מאד ידוע על מפעלי אותה שול-
שלת, ובמיוחד בירושלים, מהתעודות ה-
קדומות. והנה באה החפירה עתה, וחש-
פה שפרט לבנייה בתוך הר הבית מצויה
בנניה ציבורית במימדים ענקיים גם מחוץ
להר הבית. תגלית זו מוסיפה נידך נוספת
בקורות ירושלים. בבול מופיעה פינה של
חדר ובו עמוד מקומת הקרען של אר-
מון החליפים בירושלים.
על השובל מופיע קטע של טיח מצויר
מקיר הארמון האומי.
על מעטפת היום הראשון שהזור של מב-
נה הארמון בהתייחסותו למתחם הר ה-
בית.

חולץ

את החלוצים תאר יוסף טרומפלדור כ-
צבא משרתיים אלמוניים של ציוון, הופיע
ליהם — ללא אינטנסיס אישים — למען
בני הארץ. החלוץ גילם צרו' יחיד במיןו
של דבקות באידיאולוגיה מצד אחד ושל
היצמדות למעשים ולתקניות פרגמטיות
מצד שני. דמותו של החלוץ היא זו של
המקريب את נוחיותו למען משימה ה-
חיונית לציבור, ובעיקר — לציבור שעדיין
לא הגיע הארץ ואשר עלה מתוך הקבר
צוט החלוצים המכשילות עצמן בגולה.
בדמותו של החלוץ הוגשה עבוזות הכך
פיים ואין יכול הזולת, כדרך העליונה ל-
ברונזה. בירושלים של הקיסרים הנוצ-
ראל.

אל האולס המפורסם שהתנסה בזרום הר
הבית, דבר התואם את תיאורי של הד-
ההיסטוריון יוסף בן מתתיהו.
היתה זו הקשת הגוללה ביותר שנבנתה
בעולם הקלאסי כלוי, ואין דומות לה בכל
האמפריה הרומית בת זמנה.

בשובל מופיע חותם המתאר
קורה ובה פירות וקרני שפע
מתkopft בית הורדוס.

על מעטפת היום הראשון מופיע שחזור
של מערכת,, קשת רובינסון" לפי החיפוי
הה חדשנית בעקבות החפירות.

המדרגות לפניהם שער חולדה
חויתו של הר הבית הייתה בכוון הד-
דורמי. בכוון זה נמצא שער הכניסה
המרכזיים להר הבית בתקופת הבית השני
שני, הלא הם שער חולדה.

החפירות חשפו את גרט המדרגות ש-
לפני שער חולדה המערבי. גרט המדרגות
שרוחבו 65 מטרים ואשר ממחיש את ביר-
קוורי רבות עולי הרגל שבאו לפוקוד את
המקדש בימי החגיגים. תגלית זו מבהירה
את מערכות התנועה והכניסה מן הרכ-
רות והרחובות הגדולים, שבחזיות הר ה-
בית לחצרות המקדש גוף. גם כאן המי-
מידים הם מן המרשימים והגדולים של
גרמי המדרגות למקדשים במאות הראש-
שונות לפני ואחרי הספרה.

על שובל הבול מופיעעה קערת חרס טי-

פוסית לתקופת בית שני בירושלים.
קורה דקיקה זו המצויית בעיטורים
צמחיים מעשה אומנות מעולה, שייכת ל-
קבוצת כלי חרס אופיניים רק לירושלים
של תקופה בית שני.

על מעטפת היום הראשון מופיע שחזור
החזית של הר הבית בדרום והרחבות ה-
שערים, המדרגות והרחובות של פניהם.

בנין מן התקופה הביזנטית (מאות 6–7 לס"ה)

בماות ה-6–7 לס"ה השתרעה למרג-
לות הר הבית שכנות מגורים ובתים מ-
מנה נחשפו בחפירות אלו בתים מגורים
פרטיים באיזור מעולה, מעין וילות ב-
בניינים בני קומותיים ומהכח המאפיין-
נים ע"י חצר מרכזית וחדרים מסביבה.
לרבם מן החדרים רצפות מזאיקה ו-
מערכות ניקוז מיים ואיסופם לבורות. ב-
אחדים מן הבתים נמצאו כלי יום יום
רביטים, מהם עשויים חרס ומהם עשויים
ברונזה. בירושלים של הקיסרים הנוצ-
ריים הביזנטים הייתה פעילות בנייה ענ-

אם כי לא קיבלת את האידאולוגיה ש-

חלוצי העליה השילשית הגיעו ארץם לאחר מכן — עבדו בסלילת כבישים ובעבודה צדות ציבוריות שנמשרו להם על ידי השלטונות הבריטיים. רוב רובם עסקו בכך לראשונה בחיהם, הם התגששו בקבוצות קבוציות קטנות, והנהיגו בתוכם מידיה זו או אחרת של שוויניות. גודל העבודה על שם טרומפלדור, שהוקם ב-1919, עסק גם הוא בסלילת כבישים, החלציו גרו באחד-

לימים לצד הקביש ססללו, ונעו עם אהיליהם לכל שימושה הטליליה. העבודה הקשה, שמשכה כל שעות היום, לא מנעה מהם את ריקודי „הרחה“ המשולבים בילולות. כשהם רחוקים משפחותיהם, חיים ב-

אקלים שלא הרגלו בו ובתנאי חיים קרים,

_md; אלא חודשים אחדים. רובם היו חלוי מות שהיו רחוקים ממד מן המזיאות האפורות, מן התחרות בעבודה העברית ו

מן הויכוחים האידיאולוגיים הלוחמים.

חלק מן החלוצים חזרו למזרחה אירופאה

ורבים אחרים המשיכו לנדו למערב אירופה או לאלה. ב. הנוטרים היו מיעוט

שבמיוחד, והם אשר עיצבו את מסגרת

חייו החברתי, הכלכלי והפוליטי של היישוב.

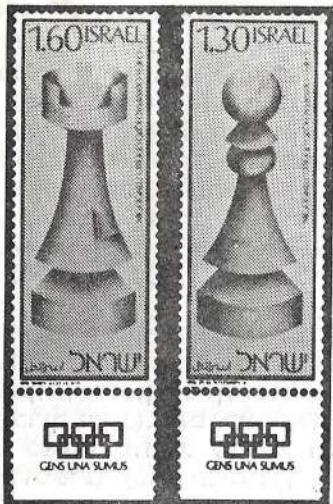
יוסי בילין

רוב החלוצים הגיעו ארץם מארצות אירופה כזרים רוקדים, בעלי השכלה ובשנות העשרים הראשונות לחיהם. הם באו מותוך נוכנות להכשיר את הדרך לאחרים ולעצב מסגרות חדשות שיבטיחו אורח חיים צודק ובריא יותר. החלוצים הראו שונים הגיעו בעלייה הראשונית עם החלוצים/non השניה (1904) והשלישית (1919—1932).

אנשי העליה הראשונית פנו לעובדה חק-לאית והקימו את המושבות הראשונות (פתח-תקווה, ראשון לציון, ראש פינה, דרך זכרון יעקב). הם לא יכלו לעמוד בעצם שעומס שהוטל עליהם, והיה זהה הברון רוטשילד ("הנדיב היחיד") שהציג את מפעלה של עלייה זו באמצעות כספו ופקדיו. העליה השניה פנתה אף היא להקלאות ו Robbins ממנהגיה — כמו א. ד. גורצון — הושפכו מן התנועה הרוסית הד-עממית „נורדניה וליה“ וראו בעובדה הד-חקלאית הפושא אידיאל נעלם המਸמל את אחזות האדמה והטבע. חלוצי העליה השנייה יצרו את הקיבוץ ואת מושב העובדים מתוך אידיואלוגיה שיתופית ועל רקע התנאים המיוחדים של מציאותם חיהם. הם נסתיעו בכך בהסתדרות הציונית ה-עולםית, אשר הכירה בחשיבות פעולתם

השחמט

בולי שחמט

זכתה להשתתפות שיא — בחירות השחמט טאים מכל חמישה היבשות נציג חמישים מדינות.

אולימפיאדת השחמט ה-22 לגברים וה-7 לנשים נערכה בישראל בימים 24 באוקטובר 1976 עד 11 בנובמבר 1976. אין זה משנה מה תהיינה תוצאות התחרויות או איפה מקום תتفוסס בהן נבחרת ישראל. דבר אחד הוא ודאי, המארע רע יביא להתפתחות ולפריחה נוספת של שחיק השחמט בישראל.

י. אשל

הסובייטים מחזירים דוואר מישראל

מכתבים שלחו ישראליים בשבועות האחרונים לקריםם לקוביותם בברית המועצות הרחיזרו על ידי השלטונות הסובייטיים לשורחיהם מבלי להעבירם לתउודתם.

הסירוב נבע מחותמת זוואר ישראלית שכלה את המילים „ושבו בנימן לגולם“. שנת העליה והחזרה לישראל“. את מורת רוחם ביטאו פקידי הדואר בברית המועצחות באמצעות חץ בכתב יד המככיע אל הסיסמה „הציונית“.

האמת היא שאט נוסח החותמת הציע לו לדואר האנשים בסוכנות יהודית ה-מופקדים על החזרת ישראלים ירוזדים ור' אל אלה היא בעיקר מכוננת. הם יושבים, כיודע, בארצות בעלויות כוח משיכה גדול מזה שנוצע לבירת המועצות.

מקורה של משחק השחמט נמצא אי-שם בנבכי ההיסטוריה העתיקה. מקום הוך לדמותו המדוייק אינו ידוע, אולם הוכח מעלה לכל ספק כי שיחקו בו לראשונה במזרח. בהתאם למקורות מהימנים או מ' עט קודם לכון, בהודו, אם כי מייחסים את המצאת המשחק גם לעמים אחרים ממרכז, ביןיהם גם ליהודים — במיוחד מלך שלמה.

המשחק התפשט לאיטה על פני כל הארץ התיכון והעולם המוסלמי וכנראה שהובא לאירופה על ידי העברים. שם, בראשית המאה ה-16, קיבל את צורתו ה-סופית. המלכה, למשל, הייתה הכליה החרש ביצור על הלווח, תנועתה הוגבלה לצעד אלכסוני אחד בלבד ולא הייתה לה כל אפשרות לפגוש ביריבתה אשר נעה ת' מיד על גבי משבצות המצעב הנגיד. גם מהלכו של המלך היה שונה ובזמן עתידי קים ניתן היה להוריד אותו מבלי להביא בכך לסיומו של המשחק.

מעריכים שישנם כ-45,000 שחקי Ni ש-ם וחובבים בישראל. למורת שהמספר מעד על התעניינות רבה, הרי שהונפקו של השחמט המאורגן היא איטית למדי. הסיבה לכך ברורה: במדינות ציירה ומתרפתחת קיימות עדיפות לאירגון ולפרטן של בעיות מעשיות יותר. תחרויות השחמט הראשונה בארץ נערכה בירושלים עוד בשנת 1925. אליפות השחמט הכל ארצית הראשונה התקיימה ב-1929 והשתתפו בה גם אמנים בירלאומיים ענקיבא רובינשטיין וסולו פלו. ב-1935 השתתפה נבחנת היישוב היהודי בארץ-ישראל באולימפיאדת השחמט אשר נערכה בורשה.

בישראל קיימים כיום 250 מועדוני שחמט המתחרים למלחה מ-5,000 שחקי Ni פעילים. אליפות ותחרויות גברים, נשים ונער מרכזות באופן סדר. ענפים אחרים של המשחק כגון בעיות שחמט, שחמט בתactיות וshuffle לערורים, מפות-חימס אף הם.

אולימפיאדת השחמט ה-16, אשר נערכה בישראל בנובמבר 1964, הייתה לכינוס בעל חשיבות רבה לכל חובבי השחמט ו-

איגרות אויר עם צילומי נוף הארץ

הדסה — ביה"ח, קריית האוניברסיטה, שער הורדוס, מגדל דוד, רחוביה, הדרום: עמק רפאים. חיפה — סניפי הדואר של שקמונה, שער פלמר, הנביים, הר הכרמל, נחלה — רח' הרצוג 3 ומערבה חיפה. האיגרות הן של משרד התיירות ולא תי. היה כל חותמת דואר של הופעה חדשה. איגרות עם צילום של מקום מסויים כנ"ל יסופקו לבית הדואר הנוגע בדבר. איגרות עם צילום של הבوتל המערבי ושל בניין שניה עם צילום של ניין הכנסת.

הנכנת יסופקו לשאר בתיה הדואר. עליינו להציג כי לא ניתן יהיה לנקוט בדו"ר ירושלים איגרת עם צילום של צפת למשל, ובדו"ר עד למשל, אי אפשר יהיה לנקוט איגרת עם צילום של אשקלון. היהת ולא תהיה חותמת דואר ליום הור פעת האיגרות נעשו צעדים מסחריים מ"ץ אחד מסוחרי הבולים להcin את סייד-רת האיגרות מוחתמות בחותמת דואר יום ההופעה בעת ובוונה אחת בכל היישובים להם מוקדשים האיגרות.

במסגרת הפעולות והאירועים השונים לעיזוד ולהגברת התירוע בארץ,chein המשרד התגיירות 12 סוגים איגרות אויר עם צילומי נוף מקומות שונים בארץ. כל איגרת גושא צילום מחדן המקום הארץ-ה-באים: ירושלים, תל אביב, חיפה, אשקלון, אלית, נהריה, נצרת, ערד, בתים צפתיים. כן הוכנו שתי איגרות נוספות — אחת עם צילום של הכותל המערבי והשנייה עם צילום של ניין הכנסת. איגרות האויר אלה יהיו מבוילות (ולא מוטבעות) בתעריף של 1.70 ל"י ל-usalות לארצות תבל, ונמצאו למכירה ה-5 החל מיום שלישי י"א בתשרי תשל"ז — 5 באוקטובר 1976 — בבתי הדואר ובנסני פיס שבערים ירושלים, חיפה ותל אביב המפורטים להלן: תל אביב — סניפי הדואר באלבני, מקווה ישראל, מגדל שלום, אבן גבירול, דיזנגוף, זמנהוף, גאולה והר ירקון פינת טרומפלדור; ירושלים: בס-ניף הדואר של המרכז — רחוב יפו 23,

תחרות לציור בול יובל הנח"ל

ראל. בפרש הראשון זכה גדרון שגיא מטל Aviv. הבול מתאר קסדה צבאית ועליה דגם בית כפרי — לסלול את השילוב שבין החקלאות והצבא המופיעין את הנח"ל. בפרש השני זכה דרור בן-דוד מטל-אביב, ובפרש השלישי זכה מילוא שור מ-חיפה.

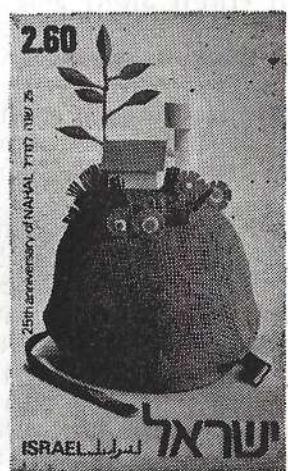
התחרות הבולאי הכריז על תחרות לציור בול יובל הנח"ל, האמור להופיע בחודש אוקטובר 1977. לתחרות הוגשו 219 הצעות, והיא נערכה בשיתוף עם אגודת הגרפיקאים בישראל.

פרס שלישי

פרס שני

פרס ראשון

ספרם של בולים נדירים (2)

טה ואליש להדפיס על הבולים את ציורי המטבעות הקודמיים מתקופת המרד והמלחמה לעצמאות. היה זה נושא סמלי שביטה את הקשר החזוק של עם ישראל לארץ אבותיו ושל הבנים הלוחמים על עצמאותם.

מאחר שהבריטים שלטו עדיין בארץ ר' היישוב העברי היה נתון כבר במלחמה, העשתה הדפסת הבולים בתנאי מלחמתה. הציר ישב וציר את תשעת בולי הסידרה, אך עדיין לא ניתן היה להכין מהם גלוות, שכן כאמור לא הוחלט עדיין מה יהיה שם המדינה (על תרשימים ההצעה שהגיעה ואליש למיניהם העם נכתב *הוזחת* כשמה של מדינת היהודים). רק ברגע האחרון כמעט הורה דוד רמז (מי שהיה שר הדואר והתחבורה הראשון במשלת ישראל) לכנות על הבול *דאר עברו*, ועשרה ימים לפני קום המדינה הוחל בהדפסת הבולים. הדפסה נעשתה בשורונה (היא הקריה בתל אביב) בתנאי מלחמה; העיר הייתה נתונה במצב ומיפוי הפגיזו העربים את תל אביב.

כמוות לא גודלה, יחסית, של בולי *דאר עברו* הודפסה בשבייל היישוב היהודי הדקן, שמנא אז כ-650,000 נפש. הארץ הייתה נתונה במלחמה חיים ומות ונראה שאיש לא חזה מראש הביקוש העצום, העתיד להתעורר בעבר זמן לבולים ראשונים אלה, ומטעם זה מחירם של ברלים אלה הוא כיום גבוהה למדוי. אם בול „רגיל“ מסידרת *דאר עברו* הוא יקר, יחסית — על אחת כמה וכמה יקרים שלא שת הבולים בעלי הערכיהם הגבוהים (250, 500 ו-1000 מיל), שהם גדולים יותר ב-500 ממדיהם ומצויר עליהם שקל כסף מתקופת המרד הראשון משני צדדי. ומאלת יקרים פי כמה וכמה הבולים בעלי השורר בלביהם, שמספרם חמשית בלבד ממספר הבולים חסרי השובלים. לאחר שמכירתם בולי *דאר עברו* הופסקה ב-30 באפריל 1950, נאסר כל המלאי שנשאר בבתייה-דואר — והושמד.

היקר בבולי ישראל

ביום ו', ה' באדר תש"ח (14 במאי 1948) הכריז דוד בן-גוריון במוזיאון תל אביב על הקמתה של מדינת ישראל. למחרת, 15 במאי, הגיע לסיומו שלטונו ה- מדינת הבריטי על ארץ ישראל. ומשינויו ביום א', ז' באדר (16 במאי), תושביה של מדינת ישראל בת הימים אל אשנבי הדואר, ציפתה להם הפתעה נועימה: פ- קידי הדואר הושיטו להם בגאווה את הד- בולים הראשונים של המדינה שזה עתה נולדזה, עליהם היו מצויריהם מטבעות ע- ריים *דאר עברו*; מתחתן נדפסו מילים אלה בערבית וכן הערך הנקוב של הד- בולים במיל ישראלי (פרוטה).

הפתעה נוספת הייתה בבולים אלה, ר' היא עוררה עניין רב בעולם הבولي: ב- חלקו התיכון של כל גלגולובלים הופיעו שובלים, שהיו מעין חוספת לשורת הד- בולים התיכון; על השובל הודפס הס- בר לתוכנו של הבול. רק בארצות מוגבלות בעולם, ורק במקרים יוצאים מהכלל, נהוג להדפיס גליונות בולים עם שובלים להס- בר, לתעומלה או לצורך פניה אל הציבור.

הדפסת בולים במלחמות

אבל נשוב אל בולי ישראל. ריבים מכמ שואלים ודאי, מודיעו מופיעות על בולי ישראל הראשונים המלטים *דאר עברו* ולא שם המדינה, כנהוג? התו- שובה לכך פשוטה: בשעה שובלים אלה הודפסו, לא נקבע עדיין סופית שמה של המדינה העתידה להם.

ב-1 באפריל 1948 — כשהשה שבועות לפני הכרזת המדינה — פנתה מינהלת- העם (היא הממשלה-שבדרך) — אל אר- בעה ציירים וגרפיקאים שונים וביקשה מהם להגיש לה תוך יממה הצעות צייר בולי דואר. מבין ההצעות השונות ש- הוגשנו נבחרה הצעתו של הגרפיקה או-

„איטליה 76“

צגו 1500 אוספים מהמפורסמים ביותר בעולם הבולאי, שהוצגו ע"י 594 אספנים שונים, ובוטחו בסביבות מיליארד לירות ישראליות.

במחלקה הרשנית של התערוכה נטו חלק 143 מדיניות מכל קטגורות תבל ומכל הגושים, כמו כן שכרו 60 מגזולי סוחרי הבולים בעולם בитנים בה.

חבר השופטים מנה 43 שופטים ו-3 שופטים מהתלמידים, ביניהם יו"ר התחאה דות הישראלית, מר משה ויגוצקי, וחלק 74 מדליות זהב קטנות ו-30 מדליות זהב מדולות, כשהפרס הבינלאומי הגדול והענק לאוסף של אוסטריה-לומברדיה.

בתערוכה הוצגו אוספים ופריטים בולאים נודירים ביותר, ביניהם המעתפה של מאוריציו עם בול ה„פוסט אופיס“.

התערוכה נערכה בשתוֹף פעולה עם ה-„פיפ“ וחתת חסותו האודיבה של ראש מדינת איטליה, כשלגולה הכותרת שבה, היה הריאון המיחוץ שהוענק לחבר ה-שופטים, ע"י האפיפיור בלשכתו הפרטית בוותיקו.

דו"ת מתערוכת „איטליה 76“

בതאריכים 14 עד 24 באוקטובר 1976 התקיימה באולמי הפירה המפוארים אשר במילנו, איטליה, תערוכת הבולים הבינלאומית „איטליה 76.“

התערוכה השתרעה על שטח של כ-10 אלף ממ"ר, כללה 5000 מסגרות שבהן ה-

סיפורם של בולים נזירים — המשך

שו את השובל מעל הבול לפני שהזביקו אותו (וגם אתם נהגים וודאי לעשות כך לפחות), מה פלא, איפוא, ש- רק מספר מועט, יחסית של בולי, „1000, מיל דאר עבריזי“ בעלי שובל קיים עתה ב- עולם — לעומת מאות אלפי הבולאים, להחותים לרכוש אותם; ובשעה שאחד מהם מוצע למקרה פומביות, יש המכונים לשלם תמורה לרבות יתרות. כן — זהו היום אחד הבולים היקרים ביותר בעיר, להם; אך לא תהיה זו טעות אם כתכתבו, למשל, משואה מעין זו:

1 ל"י (בול) = 30,000 ל"י (כסף).

ו. אריה

1 ל"י=רבעות ל"י

והנה, ביום בהיר אחד החל „צדץ“ נמי- רץ בעולם אחריו בולי דאר עבריזי — וזוווקא אחר הבולים בעלי השובלם, שהיו אז בחינתן חידוש בעולם הבולאות. בעיקר היו האספנימ לרטיטים אחריו שלושת ה- בולים בעלי הערכיהם הגבוהים, שנפסו ו- מכמו בכמות קטנה יותר, בשל שימושם המוגבל. בולים אלה נעשו נדירים מאוד, והנדיר מכך הוא עד היום הבול בעל הערך הגבוה ביותר — 1 ל"י. כשתי רב- בות בולים בעלי שובל בערך זה נמכרו. רבים מהם הושתו ואבדו, כدرכם של בולים בעולמנו, שלא הכל טורחים לש- מור עליהם. יש להניח שאנשים רבים תל-

טעויות בולאיות

מאת: משה ויגודצקי

בויום באיזו עליית גג כל שהיא ומחכים
למושץ המאושר.

עתים כשל מועבר במכונת הדפוס פע-
מים או זו קמעה לפני שלחץ המכונה הופ-
על עלייו, מוצאים אנו בולים עם הדפסה
כפוליה, וזאת כבר בבול ה-„פוסט פיד“
ממאוריציס שבחם מוצאים אנו גם טעו-
יות חריטה, כמו האות „0“ במקומות „ס“
בבול ה-2 פני. גם בפני האדום מאנגליה
מוצאים אנו את האות „ב“ בלבד במל-
קום „אייבר“, וכן פינה ימנית ללא אות
בכלל, טעות זו נתגלתה בשנת 1901 וממ-
נה רק כתיריס עתקים מהם כמה על
מעטפות.

בהדפסת טיפוגרפיה יודעה הטעות ב-
בול, כפי התקווה הטובה בהם הוכנס ב-
טעות בול ה-1 פני המשולש בדף של ה-4
פני ולהיפך, כך שמוצאים אנו 1 פני ב-
כחול משולשים כשבסיסיהם אחד ליד ה-
שני במקומות אחד מול השני כדריש.

עוד טעות טיפוגרפיה מפורסמת היה
זו שקרה עם בול שוודיה של 20 א/or
משנת 1879, טעות בה הוחלפה גלופה
פגומה בגלופה של ה-30 א/or, שבבה שונים
אמנים הספרות אך המלים נשארו ללא
שינוי, כמו כן מפורטים זוגות ההפוכים
(טיביש) המופיעים בהרבה מבולי צՐפת
הראשונים, טעות שעד היום לא ברור אם
אמנים מקורה בטיעות או שנעשתה בכוונה
תחילה עיי' המדפיס אנטול הולו ברכי ל-
שמור בסוד את שתו המיחודה בהרצל
בות הפלוטות. על כל פנים כל בולי הטיט-
בש הצרפתיים הנם נדירים יקרים ומענייני
ニmis כשהיijk מבנייהם הוא ה-15 סנט
משנת 1949 אשר ממנה יוצע רק על זוג
אחד על מעטפה.

עוד זוג טיט-בש נדיר ויקר הוא ה-15
סנטvizimi מפכמה משנת 1852. טעות מ-
סוג אחר אנו מוצאים בבול טילנד מ-
שנת 1940 בו נמצא כל דף של ה-3 סטנג
הירוק, בול אחד של 5 סטנג אף הוא ב-

ירוק במקומות מצבעו הרגיל סגול.
בהדפסת פוטוגבורה הטעות הנפוצה
היא של פעללה פגומה עיי' מכונת ההד-
פסה שכתוכה מכק' אנו מוצאים בולים
בhem חלק מההדפס מושטש או חסר ל-
גמר. המפורטים בהם — הוא —
בול ה-9 קרויצר של בזן שהוזofs בשחור
על נייר ורוד ואשר דף אחד מבול זה הווד-
פס על הנייר שיועד לבול ה-6 קרויצר,
טעות ממנה יוצעים רק 3 עותקים ש-
שניים מהם הנם על מכתבים אוריגינליים.

טעויות ושגיאות בייצור בולים או ב-
בולים. וזאת בכלל שיטויות מהנורמלי אי-
נן קורות לעתים קרובות, ולכן דורך עין
הבולאי המנוסה והושאך להעמיק ידיער
תיו על בולים, לגנות טעות או שגיאה כל
שהיא במבט ראשון.

לשבחו של הפני השחור ייאמר שלמרות
היותו שלעצמם נסיוון חולצי ראשון, הרי
הוזות לעובודם המדויקת של פרקיןס
בקון בעי', נמנעו טעויות ממשיות ורצ-
ניות בהדפסת בול זה, והטעויות שקרו,
קרו זוקא בבול הפני האדום הבלתי מ-
שונן ובול ה-2 פני הכהול משנת 1841.

הטעויות הנפוצות בהדפסת שקו הנם
לרוב במרקץ או המסגרת ההפוכים וכן
טעויות צבע, וזאת בגלל שבהדפסת בול
בשני צבעים יש לבצע שתי פעולות, כאשר
בראשונה יש להזפיס את המסגרת ובי-
שניה יש להעביר את הדפים שנית במרק-
צת הדפס ב כדי להזפיס את מרכז הבו-
לים, ואז אם בטיעות נהפק דף בין שתי
פעולות אלו, התוצאה היא מרכז בול ש-
ראשו למיטה. טעויות מסווג זה הן מב-
חינה בולאית עתיקות יומיין ודוגמאות מ-
הן קרו כבר בבול ארץ הברית משנת
1869, כשבולי ה-15, 24 ו-30 סנט הופיעו
בעודם במחוז כשרצחים הפו', וכן ב-
בול הטעורכה הפן אמריקאית מ-1901,
והמפורים והיקר מຄולם שהוא בול דאר
האויר 24 סנט משנת 1918, וכן בול ה-
ברבור הפו' של 4 פני ממערב אוסטר-
ליה משנת 1854 אשר ממנה יוצעים 14
עותקים.

אחת מטעויות הצבע הנדירות ביותר
היא בול ה-1 שליניג מברדזס משנת
1861 שהוזפסתו השתמשו בצבע שחור ב-
מקומות כחול, וכן בול ה-1 פני שהטעות
בו נתגלתה עוד לפני הכנסתו למחוז, אלא
מספר עותקים בלתי משומשים נמכרו
לאספנאים, אחד מעותקים אלו נמצא באור-
סף המלכותי הבריטי ושני במוזיאון ה-
בריטי, יתר הבולים היו מיועדים להשמדה
אך כל מסמך رسمي על בוצע השמדה זו
לא נמצא עד היום, וכי יודע אם דפים
מטיעות נדירה זו אינם מתגולמים או ח-

הנוקדה היהודית בボלאות אורהוואי

מאת: אריה לינדנברג (אורוגוואי)

משמעותם, שהחברות במועדים למיניהם מ-
מלאה פונקציה של בידור חברתי.
אתה מוצא כאן מועדים פעילים של
חוובוי צילום, חובבי רדיו, חובבי ספורט
על ענפיו השונים, שחמט, נומיסטיקה,
בולאות, ועוד ועוד.

במקביל לפותחת מאוד הפעולות ה-
społיפיות של הקבוצה היהודית — במסגרת
התנועה הציונית, בת ספר יהודים, מוע-
דוני נוער, בנימברית וכו'.

הסובלנות הגעשית והדתית, האופיינית
למדינה זו, מנעה הקמתם של חוגים בול-
איים על בסיס אתני. לא קיימים כאן חור-
גים של בולאים יהודים, למשל, כמו ש-
הדבר קיים בארה"ב, קנדיה וצרפת — ש-
שם התפתחו חוגים נפרדים של אספני בר-
לי ישראל ויהודיה — שעתים עיקר
חבריהם הנם יהודים.

היהודים באורהוואי פעילים בחוגים
השוניים, גם מחוץ לתנועות הציוניות, או/
לט כאמר על בסיס כלל ארצי, או עירוני,
וללא כל פיצול דימוגרפי או אטנוגרפי.
אתה מוצא יהודים פעילים גם בחוגים
בולדאים (גם יושבי ראש של מועדים),
קומיסרים, שופטים וכד') ותמיד על בסיס
דמוקרטי וקורקטיבי.

שני בולים ותשע חוותmot

במשך שנים לא ניתן היה למצוא ב-
קטלו בולי אורוגוואי כל רمز בולאי בעל
משמעות יהודית. הסנונית הראשונה הייתה
תנה ב-1956 לרגל הכנסוס הלטינואר אמריק-
אי למען ישראל, שהתקיים במנטיווידייאו
ב-5 במרץ 1956. כינוס זה צוין בחור-
תמת דושנונית — עברית וספרדית, והיא
הפריט הבולאי הראשון של אורוגוואי ב-
כלאלבום יודאיקה. מאז ביקר כאן הכ-
שיא שער המנווה ב-1966, וזואר אורוגוואי
כיבדו בבול דואר וחותמת מיוחדת — כ-
אלו נפתח פרק חדש באלבום הבולים,
ומדי פעם אנו זוכים לצוין בולאי כלשהו
מטעם זואר אורוגוואי.

ב-1968 נרכח במנטיווידייאו הוועידה
החוימית של הקהילות היהודיות בדרום
אמריקה, וזואר אורוגוואי הטבעע לרגל
המאורע חוותmot מיוחדת המשכנית את
המאורע. ב-1972 התקיימה באורהוואי

המבקשים למצוא נקודות להשוואה בין
ישראל לאורוגוואי לא יצלחו, שכן רב
השונה מן הדומה. לא את מקורות המים
וכרי הדשא נימצא להשוות ולא את ההרים
בישראל למשורים של אורוגוואי. גם לא
הכלכלה, הగשמיים, הרוחות והחמייניטים
ניתן להשוות, שלא לדבר על נימוסים, ה-
רגלי חיים, שלווה, סבלנות וסובלנות, ר-
ככל אין כל אפשרות להשוות מדינה ד-
רום אמריקאית למדינה ים-תיכונית —
מדינה בעלת משטר דמוקרטי למדינה ב-
עלת משטר צבאי.

אין גם כל אפשרות להשוות את שתי
המדינות מבחינת הרכבים הכלכליים וה-
בטחוניים — רק במספר האוכלוסין אנו
דומים לאורוגוואי, אם כי מזמן לא נערך
כאן מפקד אוכלוסין, ויש אומדדים הינם
את מספר תושבי המדינה ללא יותר מ-2
מיליון, בעוד שהמספר המקורי או/
רוגוואי הוא 3 מיליון נפש (בשנים האחרונות
רשות הירה גודלה, בראשיתה ב-
שנות השמונים של ה-„טומפרוס“, וכ-
לה בשנות הרוזן הכלכלי, הנמשך עד עצם
ימים אלה (אם כי סימני ההתחושאות
כבר מוצבים).

רוב האספניז מאורהוואי

בבולאי, בקשתי להכיר את הפעולות
הבולאיות של המדינה, שלמעשה עיקרה
בעיר הבירה מונדיווידיאו; שכן, כמחצית
האוכלוסייה מרכזת בעיר, ובכל המדינות
אין עוד עיר עם יותר משנה ריבוא תוש-
בים...

מבחינה בולאית דומה הפעולות במונ-
דיווידיאו לאו של ישראל, אם כי ההיקף
שונה, ובמידה מסוימת גם האופי. כך,
למשל, מצויים במנטיווידיאו לפחות שלוש
שה מועדים בולאים גדולים, שלכל אחד
בבית או קומה שלמה, עם מספר אולמות,
הממלאים גם פונקציות לא בולאיות.

בכל מועדון בולאי מצוי חדר לשחמט,
חדר פיננסונג, ואפלו מקום מיוחד לער-
ריכת „קומזיז“ מסורתם עם צלייתبشر...
הידוע בשם „אסדו“.

ציבור הבולאים, כמו כלל האוכלוסייה,
נוטה בדרך כלל להתארגנות. כל אזרח שני
במדינה זו הוא חבר במועדון כלשהו, אולי

גואי באותה שנה לרוגל תערוכת ירושלים שאורגנה כאירועי תנועת „בני עקיבא“, ר' כללה גם היא חלק בולאי. בחותמת — הכתובת „אקספרירושלים“ וכן המילים העבריות „ירושלים של זהב“.

שנת 1976 הייתה ברוכה במיוחד בחור- תנות בעלות תוכן יהודי, ואין ספק ש- יוזמות האישית בכמה מהותומי הפעולות היה בה גם אגף בולאי, צוינה בחותמת דואר מיוחדת — אחת הפינות שהיו כאן. שתי חותמות מיוחדות וחשובות ממדיהם הוטבעו ב-5 במאי 1976 לרוגל יום העצמאות ה-28 של ישראל במסגרת תערוכת בולים גודלה שקיימו כאן. במקביל הוט- בעה חותמת אחרת לכבוד 75 שנה לkek"ל. לחותמה זו משמעות מיוחדת, שכן ציורה מבוסס על סמל „ציון“ הראשוני של הת- נועה הציונית, כפי שהוא מופיע על בול „ציון“ הראשון של הקק"ל.

חותמת יהודית נוספת ל„ יודאיקה“ (ראה ידיעת נפ- רצת בחוברת זו).
למעשה ניתן לצרף לרשימת החותמות האורוגואיות בנושא „ יודאיקה“ גם זו, שהוטבעה לרוגל 200 שנים ארחה"ב. החו- תמת המראה את פעמון החופש של פיל- דליה, מביאה גם את הפסוק התנ"כ כי מתהילים החירות בפעמוני החופש.

תחרות לצירור בול אונסקו. בתחרות זו זכ- תה הילדה היהודית אנדריאה ברוקטובי- סקי בת ה-8, ושם אף מודפס בגוף הבול. בנובמבר 1975 כבר עשתה בשליחות ב- אורה גוואה, ונטלתי חלק פעיל בארגון תע- רוכת הייגנים גודלה במסגרת שבוע יידי- דות ישראל—אורוגואה, תערוכה זו, ש- היה בה גם אגף בולאי, צוינה בחותמת דואר מיוחדת — אחת הפינות שהיו כאן. שתי חותמות מיוחדות וחשובות ממדיהם הוטבעו ב-5 במאי 1976 לרוגל יום העצמאות ה-28 של ישראל במסגרת תערוכת בולים גודלה שקיימו כאן. במקביל הוט- בעה חותמת אחרת לכבוד 75 שנה לkek"ל. לחותמה זו משמעות מיוחדת, שכן ציורה מבוסס על סמל „ציון“ הראשוני של הת- נועה הציונית, כפי שהוא מופיע על בול „ציון“ הראשון של הקק"ל.

* * *

תכנית הופעת הבולים

100	שנה לפתח תקוה —	בול אחד
אוגוסט 1977	מועדדים לשמה תש"ה —	4 בולים
מאי	חלקיים במכוון וייצמן —	בול אחד
2 בולים	משטרה ומשמר הגבול —	
3 בולים	אוקטובר 1977 — בולי רכבת —	
3 בולים	בול הנח"ל —	
3 בולים	דצמבר 1977 — ארכיטקטורה 2 —	
3 בולים	טבע-צדפים —	
3 בולים	400 שנה לדפוס העברי בפתח-	
3 בולים	פברואר 1978 — סידרה מן המניין —	
3 בולים	אמנות הציור והפיסול —	

בימים אלה פרסם השירות הבולאי את
תכניות הוצאות הבולים לשנת 1977/8.
כמוון שפרטיהם אלה עשויים להשתנות
לפי הנסיבות.

אפריל 1977	יום הזיכרון לחללי צה"ל —	בול אחד „שבת"
3 בולים	כלי נגינה עתיקים —	3 בולים
3 בולים	יוני 1977 — המכבה ה-10 —	3 בולים
3 בולים	וועידת הסתדרות —	
3 בולים	הציונית של אריה"ב	

חותמת דואר בנושא „יודאיקה“ באורוגוואי

מאת: חיים לנגלבן

מקומית והארצית. בפתחת התערוכה נכלחו ראשיה היהדות המקומית, מנהיגי הדת, תנועות הציונות, נשיא ועדת החינוך במנטיוידיאו, דיר גיטרמן, נשיא בית הדת העברי, „עבריה“, רב הקהילה, נציג המחלקה לחינוך בחולה, עמוס פרס. וכן עסקנים בולאים.

ראוי לציין, שזוהי תערוכת הבולים השלישית בנושא יהודים וישראלים, הר' מתקימת השנה בה אורה. התערוכה הראושונה התקיימה ב-5 במאי 1976 לכבוד יום העצמאות ה-28 של מדינת ישראל. דואר אורוגוואי הוציא אז שתי חותמות דואר מיוחדות: אחת שהוקדשה לחג האל ירושלים ועליה מגן דוד עם כתובות ב ספרדיות: „יום העצמאות ה-28 של מדינת ישראל“; החותמת השנייה הוקדשה ל-75 שנים לקרן הקיימת לישראל, ומורפיע עליה צייר בול „צ'ון“ הראשון שהונן פק על ידי קרן הקיימת.

התערוכה השנה התקיימה ב-13 עד 17 ביוני 1976 והוקדשה ליום ירושלים. תערכות זו נערכה על ידי תנועת „בני עקיבא“ ונכראה „אקספו ירושלים“. בחותמת המינוחת שהוציאו אז שלטונות אורוגוואי לכבוד התערוכה מופיע כתובות בעברית, „ירושלים של זהבי“. בעת, כאשר מורה, נערכה התערוכה השילשית, שהוקדשה להר לבולי, „יודאיקה“, אשר צילום החרתת המינוחת של דואר אורוגוואי מובא לעיל.

תערוכת בולים בנושא „יודאיקה“ התקיימה ב-26 בנובמבר עד 29 בו במנוטרי ווידיאו, בירת אורוגוואי לציון 75 שנה ל- קרן הקיימת לישראל.

שירותי הדואר של אורוגוואי צינו את התערוכת החותמת דואר מרשיימה בוצרה תה וחוזתה, בקורס חותמת כפולת בתוך כדורי הארץ: בצד שמאל סמל ירושלים עם כתובות בעברית וספרדית, „ירושלים“, ובצד ימין מורה עתיקה עם כתובות בעברית וספרדית של שם בית הספר העברי המלאומי, „עכברה“.

העניין בחותמת זו, הוא הכבד שהעניק דואר אורוגוואי לבולאי הוותיק, ר' ריה לינדנבוים, הנמצא כתעתשליתות חי נוכית באורה, ואשר יאם וערך את הדת העתונאי צוין בראשית כתובות. שמו של העתונאי צוין בראשית כתובות. מות הדואר, שבה כתוב בספרדית: „תערוכת בולי יודאיקה שנערכה בתאריך 26.29 בנובמבר 1976 — אוסף א. ל., דואר אורה“.

התערוכה כללה בולי ישראל, בולי קרן הקיימת לישראל, יהודים על בולים, סמלים יהודים, אישים, קונגסרים יהודים וציוניים, ושפע חותמות דואר מיווח-דות מכל העולם שהוצאו לכבוד אירועים יהודים, ציוניים וככבר מדינתי ישראל. התערוכה, שהוגדרה כתערוכה חינוכית, זכתה לפירסום רב בתחנות הטלוויזיה ה-

הדרך בולאית (6)

מאת: יצחק ברק

לאסוף בולים חתומים או בלתי-חתומים, ולאחר שהחטנו יש להתميد ולאסוף את הבולים לצורה אחת. רצוי שלא לערב באוסף אחד בולים חתומים ובלתי חתורים.

כאשר מזובר באוסף בולי מודינה, מומך לא, בדרך כלל, לאסוף בולים חתומים, כי את אלה קל יותר להשיג, וכמורכן הם נשמרים טוב יותר לאורץ זמן. (ראה: כתבי-

אייסוף לפי נושאים (הקרוי בפי האס-

פנים: „השיטה התימיתית“).

אייסוף הבולים על-פי נושאים שונים הינו רב-גוני ומעניין, ובדרך כלל מומלץ לבניינוער. אייסוף כזה הינו בעל ערך חיוובי רב מחד, ומайдן — קל יותר לנער האס-פון להציג בולים שונים לאוסף, שכן ה-האוסף כולל בולים מארץ שונות, ולאו אוסף בולים מארץ מסויימת.

האייסוף לפי נושאים מתחלק לשתי

צורות: א. בולים שהופיעו לכבוד מאורע או מטרה מסוימת.

ב. בולים שהוחזו לכבוד נושא מסוימים. כאשר מדובר בbullions, הכוונה למאורעות גגון: מאורע מטוהר בוגרים, היביליאומית (1959) עת רוב מדינות העולם הדפיסו בולים לכבוד הפליטים אשר הם שם (גם ישראל הוציא איה בולים כאלה); הצלב האדום — מדיניות רבות כבדו ומוסיפות לכבד את הארגון הבינלאומי על בוליחן.

ג'ון קנדי — מאז הרצחו בשנת 1963 הופיעו בולים רבים ברוב מדינות העולם, המנצחים את זכרו.

בולים שהופיעו לכבוד נושא מסוימים — משמע: בולים אשר הופיעו לצורך אירופיעים שונים, אשר כולם יחד מרכזים סביב נור שאותם יחד ייחיד, כגון: „כיבוש החלל“ — בולים רבים מניצחים את השלבים השרניים בכיבוש החלל — החל ב-„ספוטניק“ וכלה בחלילות „אפולו“, ובולים אלה יחד משלבים בנושא האמור; „כדרוגל“ — כמעט כל אירופי הצדוגל הגוזלים במאה הנוכחות, כגון אליפויות העולם, ה-אולימפיאדות וכו' — הונצחו על בולים,

5. צורות אייסוף:

כל אספן, אם מתחילה ואם וותיק, מטה לבט בעיה: איזה בולים אסוף? האם אסוף בולי מדינה כלשהיא? או אולי ארוכז בbullions המציגים נושא מסוים? התשובה הינה בדרך כלל שונה מזו מהאוסף המשנהו, ואיש איש והחליטו שלו; איש ונמקיו שלו: האחד מחליט לאסוף את בולי ארץ-הולדתו — וכמוון שלגבינו, הישראלים, משמעות הדבר — איסוף בולי ישראל.

האחר מתעניין בחקר החיל, ועל כן יחיד ליט לאסוף בולים המציגים נושא זה. כך — כל אחד והחליטו, והוא לא נסה כאן להציג תשובה לכל אחד. נמייןכאן רק את צורות האיסוף המקובלות, ונביא דוגמאות מספר.

קיימות שתי צורות לאיסוף בולים:

א. אייסוף לפי ארצות,

ב. אייסוף לפי נושאים.

אייסוף לפי ארצות (או, כפי שהיא ק') רויהה בפי האספנים: „השיטה הקלסית“) בשיטת אייסוף זו, מחליט האספן על מדיניותו מספר, שאת בוליחן בראש צונו לאסוף.

בדרך כלל נהוג, שבמקרה זה יאסוף את בולי המדינה שבחר, החל בבול הראשון שהופיע באותו מדינה.

על-מנת, שנוכל לדעת, אלו בולים שהיו באותה מדינה, רצוי שייהא בראשותנו קטלוג. זה יכול להיות קטלוג כללי, של בולי כל העולם, הכלול בין השאר את בולי אותה מדינה, או, במידה וקיים, קטלוג מיוחד לבולי אותה מדינה. הבולים יסודרו באלבום ופיהם — וזה יכול להיות אלבום עם צפים מודפסים מראש, או ד-

פים שאנחנו נכתוב עליהם את הדוש.

זרק פטוחה להשגת בולי מדינה כלשהי היא הרא דורך ההתקנות. התקנות עם בן אותה ארץ מקלה מאוד על השלמת האוסף.

בבואנו להשלים את האוסף, נתחיל, כמובן, מהbullions הפוטטים יותר, אותן ניתן להשיג בקלות, ועם הזמן ננסה להשיג גם את הבולים היקרים והנדירים יותר.

רצוי, בדרך כלל, להחליט, אם בראוננו

ממנה על הדף המכיל את נושא המשנה המתואים.

בעיה בפני עצמה מהוות המעתפות; ולא אחת אנו עומדים בפני בעיה זו — נפלת לידיינו מעטפה השייכת לכארה לא-נושא שלנו ואנו תורהם — האם נדיבק אותן על אחד מדף האלבום — או לא? התשובה לשאלתנו זו איננה חד משמעית, וכן כאן רק נמליץ על דרך טיפול מסוימ' מת: הכללו הואה, עפ"י רוב, שמעטפה, ש-תורמת מבחינה סייפוריית לנושא — צי-רופה לאוסף החשוב. במידה שהמעטפה מ-כילה אך ורק בול השייך לנושא האוסף, ללא חותמת מיוחדת במיןה — הרי שה-מעטפה מיותרת, שכן ניתן להדיבק במא-קומה בול בזוד, ואין צורך בכל המעטפה. נסביר באמצעות דוגמה: אנו אוספים בולי חיוט.

קבלנו מעטפה הנושאת בול המתאר Ariah, וחוחתמת שלל גב המעטפה הינה חותמת זאר רגילה של עיר מסוימת. ב- מקרה כזה, אין שום עניין במעטפה או בחותמת, גם אם החותמת היא חותמת היום הראשון להופעת הבול, או שעל ה-מעטפה יש צייר של היהת מסוימת.

מיאידן, אם החותמת מתארת צייר של Ariah, או הכותבת שבתוך החותמת מס' פרת, שהוחתמה בגין חיות מסוימים, אז החותמת עצמה שייכת לאוסף, עקב תכ-נה, ועל כן נטרפה לאוסף.

לאחר, שהדיבקנו את הבולים או המעל-טופות על גבי הדפים שבאלבום, ועשינו זאת בצורה מסודרת ויפה, יש להוסיף לה סברים בכתב לאוסף. הסברים אלה חיו-ניים, שכן המיעין באוסף מקבל בצורה זו חומר רקע לנושא האיסוף הנדוון. נסף על-כך הצורך בכתיבת הסברים מביא ה-阿森ן לעיון בספרים שונים, אשר מהם ישאב את החומר הדרוש, ובצורה זו הוא נמצא נשכר כפליים: גם למד דבריהם מ-עניןיהם, וגם יאוסף בולים, בעט ובעונה אחת. כתיבת ההסבירים ניתנת להשות באף דרכיהם ואחת, ולכל阿森ן דרך מי-שלו לעשות זאת; אולם בכל דרך, שגע-שה זאת, علينا לזכור מספר כליליסודות: א. אין להרבות בכתיבה — מרכז ה-אוסף והחלק הבולט שבו הנו ת-מיד הבולים, והכתיבה הינה אך תופסת. יש לשמור על יחס נכון בין כמהות החומר הכתוב לבין מספר הבולים.

ב. הכתב חייב להיות תמצית ולענין,

ומבולים אלה ניתן לבנות אוסף גדול ו- מגוון בנושא האמור; „בעל-ichiים“ —/api בולים הופיעו, אשר נושאים על גבם תമונות בעלי-ichiים, וניתן אף לשונו את בעלי החיים הללו עפ"י סוגיהם השונים, כגון: יונקים, עופות, חרקים וכו'. הבולים השייכים לכל אחד מהנושאים הללו הופיעו לכבוד מאירועים וארועים שונים, אך המשותף להם הוא נושא תמו-נת הבול, ולא האירוע לכבודו הופיעו. בבאונו לאוסף בולים עפ"י נושא (ומ-כאן והלאה באמרנו „נושא“) — הכוונה לכל אחת ממשתי הצורות המאכורות ל- מעלה) علينו להחיליט תחילה אם האוסף כולל בולים חתומים או בלתי חתומים, ולאחר ש החלתו, רצוי להיות עקי, ו- לאعرب באוסף אחד בולים חתומים עם בלתי-חתומים.

בדרך-כלל, מומלץ לאוסף בולים בלתי-חתומים, כאשר מזוכר באיסוף לפי נושא, והסיבה פשוטה: כפי, שראינו לעללה, ח-שיבות התמונה של גבי הבול מרובה ע-בור האוסף, ועל כן חשוב, שתיראה בה-הירות, בולים משמשים מוחתמים לעי-תים בצדקה כזו, שכמעט בלתי ניתן להזות את פרטיה תמונה הבול.

מכאן מובן, שבעה כזו אינה קיימת ב- בולים בלתי-משמשים. מalias מובן, ש- בולים בלתי-משמשים גורמים בעיה בעת הדבקתם (ראה פרק 4 — הדבקת בולים בלתי-משמשים), אך מזנו כבר כיצד ל- התגבר על בעיה זו.

לעתים תקופה יקרה, שסדרת בולים מסויימת כוללת בולים בנושאים שונים, ורק בול אחד מתוך סדרה זו שייך לנושא המסויימים אותו אנו אוספים. במקרה כזה אין לנו ברירה, ובדרך כלל علينו לרכוש את הסדרה כולה, אולם אל תוך האוסף נכניס רק את הבול השייך לנושא, ואילו את שאריות הסדרה נשמר באלבום נפרד.

אם יש ברשותנו סדרה אשר שייכת ב- למאותה לנושא האיסוף שבחרנו, אך ה- בולים מתפרשים על פני מספר נושא-ים-משנה, יש לפרק את הסדרה ולהדיבק כל בול במקומות המיועד לו בתיק האוסף. למשל: נניח, שאנו אוספים בוליליספורט, ונפלת לידיינו סדרה המתאימה לנושא. ה- אוסף מסודר עפ"י נושא משנה, כגון כי- דורעף, כדורגל, כדורסל, אטלטיקה וכו'. הסדרה שקיבלנו מכילה מספר בולים, אשר כל אחד מתאר ענף ספורט מסוים; علينו לפרק את הסדרה ולהדיבק כל בול

חוור. קיימים עתים מיוחדים (רפיזוגרפ) לכטיבה בטוש, והتوزאה המתקבלת הינה משbieut רצון. ניתן לכתוב באותיות זפוז או בכתב יד, אך כאמור לעיל, יש ל- הקפיד על אותיות איחודות בגודל ולהק- פיד מאד על כתב-יד ברור וקריא. אין ל- החfine, וכן ניתן לכתוב באיטיות רבה — הד- עיקר — התוצאה, ולא מהירות הכתיבה.

על-מנית להמנע משליאות כתיב, רצוי לכתוב תחילת הטקסט בעפרון, ורק לאחר מכן בטווש, לאחר שהטוש התיעיש — ניתן למחוק את הכתב בעפרון ב- נקל.

אספנישים רבים, בעיקר בין המבוגרים, נהגים לכתוב את ההסבירים במכונות כתיב בה. זאת, כמובן, בתנאי, שיש להם מכונת כתיבת ברשותם... התוצאה המתקבלת היא, בדרך כלל, טוביה מאד, אך הכתיבה דורשת סבלנות רבה, שכן יש להסיר תחיה לה את הבולמים מעל הדף, לפני הכנסת הדף אל המכונה, ורק לאחר גמר הכתיבה ניתן להדביקם שנית.

לא ספרורים ואמרות-שלילים. מט- רת הכתב להשלים את הנאמר ב- בולים.

ג. הכתב חייב להיות יפה וברור, ו- כתוב בצורה מסודרת.

ד. הפטיטים שרצוי ליחסים בכתב הינם בדרך כלל: מספר פרטיטים טכניים על הבול, כגון תאריך הד הופעה ומטרתה, ותיאור קצר של תמונות הבול, במידה שאינה ברור רה דיה, או הקשר בין הבול לנו- שא האוסף אינו נראה מבט ראשון.

ה. במידה, שאנו מסדרים את האוסף לפי נושא-משנה, ניתן לרשום את שם נושא-המשנה בראש הדף הד מתאים.

את ההסבירים לא נכתב, כמובן, ב- עפרון...

דרך מקובלת היא הכתיבה בטוש ש-

קופת חולים לעובדים לאומיים

המרכז:

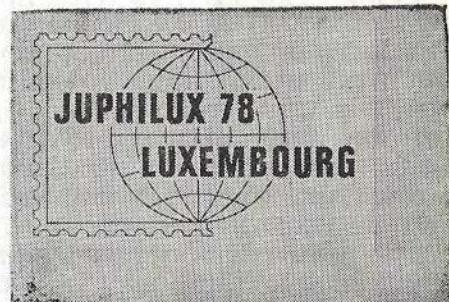
תל-אביב,

רחוב ביכורי העתים 23, טלפון 21 25 02

- בחירה חופשית של הרופאים
- עזרה רפואי מלאה
- פתוחה לכל אורך במלטה
- סניפים ברחבי המדינה
- סנטוריום מרכז בירושלים

הרשם בתור חבר קופת חולים
לאומית והבטחת את בריאותך

„יופילוקס 78“

תערוכות הבולים הבינלאומית לבני נ- עיר „יופילוקס 78“ התקיימו באפריל 1978 בלוקסבורג.

הוחל בהרשמת מועמדים, ובני נוער (עד גיל 25) וחוגי נוער בלאי יכולים לקבל טפסי הרשמה אצל יצחק ברק, רח' המבוא 6, גבעתיים.

קוראים כותבים

קראתי בשמחה את תשובותיו של מז'ר אגודת הבולאים ברחובות, נחום אברם רהם.

ברצוני להתייחס לדילמה הספרטיפית שבנה נתנו אספן בולי ישראלי. אספן הנא-לץ למוכר או ספו נתן לחסדי סוחרי ה-בולים בארץ. מתוך נסיוון וידיעתו ברורה, האספן אינו מקבל תמורתה נאותה עבור הבולים בהתחשב בעסקי המשחר ובבעור דה של סוחר הבולים להרוויח אוחזים מסויימים.

הסוחרים פשוט 'שותחים' אספן הרוצה למוכר בולים. לדוגמה: ראייתי במו עינייך איז סוחר בולים מורשה ובעל חנות ומש-רד קומחה, מעפטות יום ראשון עם שוב-לים מלאים במצב א-יא': הדגל 2 מעפט-פורט, אוויר תבא 2 מעפטות, עצמאות 1952 2 מעפטות ומשלם לאספן 55 ל"י, היתכן?

אני חוזר על הצעתי ומצטרף לדעתך כחום אברהם, על אגודות הבולאים בארץ לבוא בדברים עם הסוחרים המורשים ועם גורמים נוספים העוסקים בbullאות ולהוציא קטלוג שיהא בסיס לקניית ומפרט בולים מבלי לקפח את המוכר וה-קונה גם יחד.

שורני אהרון

חדירה

מוריס ולנטין

רח' ביאליק 25

תל-אביב

טל. 5 90 01

מקבל מינויים לכל הנושאים
וארצות העולם

באגודות

באגודה ראשון-לציוון

ביום השני 2.11.76 התקיימה האס-פה הכללית השנתית של אגודת בולאי ריאשו לציוון.

נמסרה סקירה על פעולות האגודה ב-שנה החולפת והוצעו הצעות שונות ל-פעילות שוטפת. השנה פועלים חוגי נוער עבר בשני בתים ספר — חב' א' רב' ה-מרצאים כ-65 ילדים וילדיות כיתות ג'ד, ור' ז'ח, שעורי חובה בשעות 2—12 ב-צהרים; מדריך את החוגים יו"ר האגודה הח' ש. שלמוני. נמסר דו"ח כספי על מצב הקופה, ש-

אושר מה אחד. לאחר הרערות לדוח שהשתתפו רוב הנוכחים הצביעו ונבחרו לוועד האגודה ה-ח' שלמוני שלמה כייר, הח' בלאו וראובן כחבר הוועד והח' סנדר מיכה גיג'בר, לוועדת הביקורת הח'ח' לוי — ספר וברצבי.

חוג אספני בולי-קק"ל בת"א
בולי קק"ל ניתן להשיג במוועדו
הבולאים בתל-אביב, רח' הס 16
בימים שני וחמשי בשעות 6 עד
8 ערב, אצל גוזב החוג מר פרלש-
טיין, או בביטו, זמנהוף 35
טל. 23 21 83

בצער רב וביגון קודר
אנו מודיעים על פטירתו
לא עת של
יעקב בינצקי ז"ל

מוותיק חבר האגודה בתל-אביב
ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה
האגודה בתל-אביבית לבולאות

איספו בול דוֹאָר יִשְׂרָאֵל

התאחדות בולאי ישראל
הספרייה

בולי ארכיאולוגיה

השירות הבולאי

ירושלים, תל-אביב, יפו, חיפה, טבריה,
נהריה, קריית-سمונה, עפולה, נתניה,
רחובות, אשקלון, באר-שבע, אילם,
נ.ת. לוד.

הבא לביתך תחביב
אמיתי — היה מנוי
בשירות הבולאי